

[Lysholt Hansen.]

nytter det, at lånegrænserne nedsættes, hvis vurderingerne blot forhøjes tilsvarende? Nationalbankdirektøren har gentagne gange advaret mod de høje lånevurderinger, men han har åbenbart talt for døde øren. Jeg synes, det giver anledning til eftertanke, og jeg vil gerne spørge ministeren: hvad kom der ud af den forhandling, der forleden dag blev ført mellem repræsentanter for kreditforeningerne og ministeren i relation til det emne, jeg her har rejst? Jeg har jo nok set nogle bemærkninger om, at kreditforeningerne afviste enhver form for kritik af deres handlemåde, men jeg synes ikke, vi har fået noget at vide om, hvad det egentlig er, der er foregået.

På pantebrevsmarkedet voksede lån-optagelsen fra 11,1 milliard kr. i de første tre kvartaler af 1970 til 13,4 milliarder kr. i de første tre kvartaler af dette år, og for ejerpantebreve alene var tallene 6,3 milliarder kr. i fjor og 8,1 milliard kr. i år.

Udviklingen på dette område er således fortsat meget foruroligende, og det efterlader en mistanke om, at det er et af de steder, hvor hunden ligger begravet, hvad angår undergravningen af vort lands økonomi.

For den enkelte ejer af fast ejendom er det da ganske naturligt, at han skaffer sig penge over obligations- eller pantebrevs-markedet, når han skal bruge penge til investering i sin virksomhed, til køb af sommerhus eller sommerhusgrund, til køb af bil eller til anskaffelse af møbler eller andre varige eller langvarige forbrugsgoder. Han kan gøre det ved at optage et obligationslån eller udstede et såkaldt pantebrev i sit hus; han kan også i forbindelse med et tidligere skifte af bolig have fået et sælgerpantebrev i det gamle hus, og det kan han så skille sig af med. Han kan endvidere tage en kassekredit i sin bank eller sparekasse og lægge et ejerpantebrev ind som sikkerhed for lånet. Ingen af disse ting gør han i ond hensigt, ingen af disse ting har til formål at underminere landets økonomi, det er ikke den enkeltes formål, men det har bare den virkning. Og så spørger man uvægerligt sig selv: hvorfor? Det er først og fremmest, fordi de mennesker, som kan skaffe sig obligations- eller pantebrevslån, kan knibe uden om den stramning af finans-

politikken og kreditrationeringen, som vi ellers bruger i økonomisk politik, og det er en alvorlig svækkelse af den almindelige økonomiske politiks muligheder, når nogen på denne måde kan knibe udenom.

Det næste, jeg vil nævne, er, at det store udbud af obligationer og pantebreve fører til ét af to: enten, at Nationalbanken går ind i markedet for at støtte kurserne gennem obligationsopkøb — og i så fald øges købekraften, inflationen får ny næring, og valutastillingen påvirkes i uheldig retning — eller modsætningsvis, at Nationalbanken forholder sig neutral, og det store udbud af værdipapirer trykker da kurserne og får renten til at stige så højt, at almindelige mennesker trods boligsikring osv. dårligt kan betale lejen i nybyggeriet. Derved svækkes beskæftigelsen i byggefagene, og så har vi arbejdsløsheden.

I forbindelse med overvejselen omkring obligations- og pantebrevsmarkedet måtte man også spørge sig selv, om realkreditforligets hensigt med begrænsning af obligationsudstedelsen, selv om denne hensigt var blevet opfyldt, ikke var blevet modvirket af en stigende tilbøjelighed hos de traditionelle obligationskøbere til at flytte over på pantebrevsmarkedet.

Alt dette førte til, at vi måtte forlange en grundig statistisk belysning af hele penge- og kapitalmarkedet og specielt pantebrevs-markedet, således at vi kunne få større klarhed over, hvor galt det stod til, og hvad vi kunne gøre for at stoppe dette hul i vor økonomi.

Dette hang igen sammen med det andet forhold på penge- og kapitalmarkedet, som vi rettede vor opmærksomhed mod, nemlig den tilsyneladende uhensigtsmæssige fordeling af kapitalen, uhensigtsmæssige fordeling både på geografiske områder og på fag. Efter vor mening fik vi ikke den fornødne økonomiske vækst, fordi kapitalens fordeling gennem den eksisterende kapitalmarkeds-mekanisme i meget væsentligt omfang skete på et privatøkonomisk grundlag.

Vi er opmærksom på, at banker og sparekasser gennem aftaler med Nationalbanken udformer retningslinjer for udlånspolitikken, der i nogen grad tilgodeser de samfundsøkonomiske hensyn, men vi mener, at den opgave at udstikke retningslinjer for pengeinstitutternes udlånsvirksomhed er en så